Opsporen en verwijderen van de schildwachtklier bij de man

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

albert schweitzer

Inleiding

U ondergaat binnenkort een borstoperatie. Tijdens deze operatie wordt onderzocht of er eventuele uitzaaiingen zijn in de oksel-klieren. Dit wordt gedaan aan de hand van de schildwachtklier procedure.
In deze folder leest u meer over dit onderzoek.

Doel van het onderzoek
Kankercellen kunnen losraken van de tumor en zich door het lichaam verspreiden. Dit noemen we uitzaaiingen. Als borstkanker uitzaait, gaat dit meestal via de lymfeklieren in de oksel. Voor de verdere behandeling van borstkanker is het belangrijk te weten hoe ver de ziekte gevorderd is; vooral of er uitzaaiingen in de lymfeklieren zijn.

Bij een operatie voor borstkanker - soms ook bij een voorstadium van borstkanker – onderzoeken we dit met de schildwachtklier procedure.

Beleving
We proberen zo goed mogelijk aan te geven wat u kunt verwachten aan ongemak of pijn als u een onderzoek of behandeling krijgt. Toch beleeft ieder mens dat anders en op zijn eigen manier. Vertel het ons als u ergens tegenop ziet of ongerust bent, dan kunnen we daar nog extra rekening mee houden.

Wat is een schildwachtklier procedure?

De schildwachtklier, die ook wel poortwachtersklier of sentinel node wordt genoemd, is de eerste lymfeklier die het lymfevocht uit de tumor opvangt (zie afbeelding 1). Deze klier zal als eerste eventuele uitzaaiingen bevatten. Het hoeft niet één klier te zijn, er kunnen meerdere schildwachtklieren zijn.

Door de schildwachtklier op te sporen en te verwijderen voor onderzoek, kan er onderzocht worden of de schildwachtklier kankercellen bevat. Als de schildwachtklier ‘schoon’ is, is het waarschijnlijk dat er in de rest van uw okselklieren ook geen kankercellen zitten.

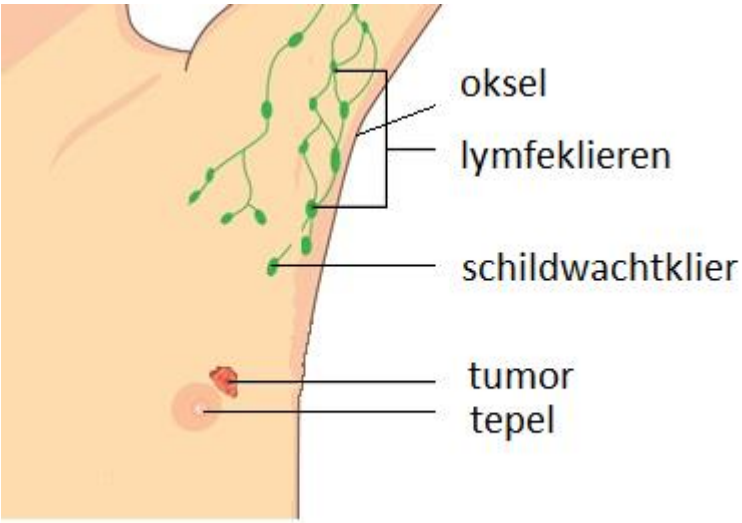

Afbeelding 1: Voorbeeld van een schildwachtklier.

Schildwachtklier opsporen

De schildwachtklier zit niet bij iedereen op dezelfde plek. De plaats van de tumor in de borst bepaalt welke klier als eerste lymfevocht uit het tumorgebied ontvangt.

Voor de operatie krijgt u een onderzoek om de schildwachtklier op te sporen. Dit gebeurt op de polikliniek Nucleaire Geneeskunde op de dag van de operatie of één dag ervoor.

Trek die dag makkelijk zittende kleding aan en doe eventuele sieraden af/uit.

Injectie met radioactieve vloeistof
Om de schildwachtklier goed zichtbaar te maken krijgt u een injectie met een zeer kleine hoeveelheid radioactieve vloeistof*) in de borst bij de tepel.
Deze prik kan even gevoelig of pijnlijk zijn. De pijn is ongeveer te vergelijken met het prikje die u krijgt als er bloed afgenomen wordt uit uw arm.
De ingespoten vloeistof verspreidt zich langzaam en hoopt zich op in de lymfeklier die in verbinding staat met de tumor, de schildwachtklier. Soms staan er meerdere klieren in verbinding met de tumor, ook hierin hoopt zich de vloeistof dan op. Ook deze klieren zijn dan schildwachtklieren.

Na de injectie masseert u de injectieplaats enkele minuten zachtjes. Zo kan de radioactieve vloeistof makkelijk verplaatsen naar de lymfeklier.

**) De hoeveelheid radioactiviteit die wordt toegediend is erg klein en ruim binnen de norm die de overheid daarvoor heeft aangegeven. Bijwerkingen zijn niet bekend.*

Foto’s met de gammacamera
Een uur na de injectie worden er foto’s gemaakt met een gammacamera (zie afbeelding 2). Dit is een speciale camera die radioactieve vloeistof kan fotograferen. Hierdoor wordt de klier (of klieren) zichtbaar op de foto’s.

Afbeelding 2: De gammacamera.

Tijdens het maken van de foto’s komt de gammacamera dicht bij uw lichaam. U ligt *niet* in een tunnel. Het is belangrijk dat u tijdens het onderzoek zo stil mogelijk ligt.
Het maken van de foto’s duurt ongeveer 15 minuten.

Vervolgens wordt de plaats waar de schildwachtklier zit met stift gemarkeerd op uw huid. Zo weet de chirurg waar de schildwachtklier zit.
Het in beeld komen van de schildwachtklier zegt nog niets over het wel of niet aanwezig zijn van kwaadaardige cellen in deze klier.

Als het onderzoek op de dag van de operatie plaatsvindt, meldt u zich daarna op de verpleegafdeling. Als het onderzoek de dag vóór de operatie plaatsvindt, mag u daarna naar huis.

De operatie

De schildwachtklier wordt verwijderd tijdens uw borstoperatie. Meestal spuit de chirurg tijdens de operatie een blauwe vloeistof vlakbij de tepelhof in. Hierdoor kleurt de schildwachtklier blauw. De chirurg kan nu zien welke klier verwijderd moet worden. De gemaakte foto’s en de nog aanwezige radioactieve vloeistof in de schildwachtklier helpen de chirurg tijdens de operatie ook bij het vinden van deze klier.

De eerste dagen na de operatie kan door de blauwe vloeistof uw urine en soms ook ontlasting er tijdelijk wat blauwgroen uitzien. Als u een borstsparende behandeling krijgt, dan kan de blauwe kleurstof in de huid van uw borst nog wel een aantal maanden tot een jaar te zien zijn. Bij een borstamputatie is dit niet het geval.

Weefselonderzoek

Na de operatie onderzoekt de patholoog de schildwachtklier. De uitslagen worden besproken in het mammateam. Na 10-14 dagen bespreekt de chirurg of verpleegkundig specialist de uitslag en het behandeladvies van het mammateam met u.

- Als de schildwachtklier géén kwaadaardige cellen bevat, is het waarschijnlijk dat er in de rest van uw okselklieren ook geen kwaadaardige cellen zitten. Uw oksel hoeft dan verder ook niet behandeld te worden.
- Als de schildwachtklier wél kwaadaardige cellen bevat, vindt vaak aanvullende behandeling plaats. Dit kan een operatie zijn. Deze operatie heet een okselkliertoilet. Ook kan worden gekozen voor bestraling, afhankelijk van het advies van het mammateam en uw persoonlijke voorkeur.

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Bel dan gerust op werkdagen tussen 08.30 - 15.00 uur naar één van de mammacare-verpleegkundigen. Zij beantwoordt uw vragen graag. Voorin de map vindt u het telefoonnummer.

Geef hier uw mening over deze folder: *www.asz.nl/foldertest/*

Afbeelding 1 in deze folder is afkomstig van Shutterstock en via een licentieovereenkomst door ons verkregen. Het is derhalve aan derden niet toegestaan om deze afbeeldingen op welke wijze dan ook, te gebruiken of te kopiëren. Voor het eigen gebruik van deze afbeeldingen verwijzen wij naar www.shutterstock.com

Deze folder is getest door een onafhankelijk patiëntenpanel

Albert Schweitzer ziekenhuis
augustus 2024
onderdeel van PID 0024